

Kielisuihkutoiminta Kauniaisten varhaiskasvatuksessa

513/05.10.00/2015

SOV 10.12.2015 § 71

Lisätiedot:

varhaiskasvatuspäällikkö Annika Hiitola, puh. 09 5056 820
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kauniaisissa elävä kaksikielisyys on tärkeä arvo, joka ohjaa kaikkea toimintaa. Kauniaisissa suhteellisen tasainen kielisyysuhde luo yksikieliselle suomen- tai ruotsinkieliselle kuntalaiselle mahdollisuuden tutustua toiseen kotimaiseen kieleen luonnollisessa ympäristössä. Kielisuihkutus mainitaan ensimmäisen kerran Kauniaisten kaupungin päivähoitopoliittisessa ohjelmassa 1990-luvulla.

Kauniaisissa toiseen kotimaiseen kieleen tutustuminen päivähoitopalveluiden piirissä on toteutettu erilaisin tavoin. Ruotsinkielinen opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on päättänyt syksyllä 2015, että ruotsinkielisessä perusopetuksessa opiskellaan suomen kieltä jo ensimmäiseltä vuosiluokalta lähtien. Tällä perusteella kielisuihkutoiminnan kehittäminen varhaiskasvatuksessa vastaamaan lasten ja kuntalaisten tarpeita korostuu entisestään. Muissa Uudenmaan seudun kunnissa ei kielisuihkutusta toisella kotimaisella ole käytössä eikä sitä harkita. Sitä vastoin monessa Uudenmaan kunnassa lasten äidinkielen tukemiseen on panostettu esim. kiertävien, kielenkehitystä tukevien lastentarhanopettajien avulla.

Liitteessä on kuvattu Kauniaisissa toteutettavan kielisuihkutoiminnan nykytilaa ja esitetty erilaisia kehittämisehdotuksia.

Tavoitteena yhteisen Kauniaisten mallin kehittämiseksi on valmis malli, jota käytettäisiin soveltaen jokaisessa päiväkodissa. Tavoitteena on myös toteuttaa ns. Grammontin periaatetta (kts. edellä), mikä sulkee pois sen, että lapsiryhmän kasvatusvastuulliset työntekijät vaihtaisivat kieltä ja puhuisivat silloin tällöin toista kotimaista kieltä. Tällöin jää selvittäväksi kysymys, kuinka kielisuihkutusta antaa, missä tilanteissa ja miten. Kerätyn tiedon pohjalta esitetään seuraavia linjauksia kielisuihkutustoimintaan:

- Kielisuihkutustoimintaan toisella kotimaisella kielellä osallistuvat kaikki ne 3-vuotiaat ja sitä vanhemmat lapset, joiden vanhemmat eivät erikseen ole pyytäneet vapautusta kielisuihkutuksesta.
- Myös monikielisistä perheistä tulevat ja S2- opetusta tarvitsevat lapset osallistuvat kielisuihkutustoimintaan.
- Kielisuihkutuskieltä jo hallitsevat lapset eivät osallistu kielisuihkutukseen.
- Päiväkotien oma henkilökunta puhuu päiväkodissa hoidettaville lapsille vain päiväkodissa käytettävää kieltä, suomea TAI ruotsia, eikä vaihtelee

kielten välillä lasten parissa työskennellessään (ns. Grammontin periaate). Kielisuihutus toteutetaan esimerkiksi ulkopuolisen henkilön tai median avulla, kts. alla.

- Samat periaatteet koskevat sekä kunnallisia päiväkoteja että ostopalvelupäiväkoteja.
- Kielisuihutusta järjestetään jokaiselle lapselle säännöllisesti 1 – 2 kertaa viikossa 30 – 60 minuuttia kerrallaan.
- Kielisuihutusta järjestetään ensisijaisesti toiminnallisin menetelmin.
- Ruotsinkielisissä päiväkodeissa noin 60% lapsista ei tarvitse kielisuihukua kaksikielisen (suomi-ruotsi) taustan takia, mutta suurin osa suomenkielisten päiväkotien ryhmistä olisi syytä jakaa kahteen osaan kielisuihkutoiminnan ajaksi.

Vaihtoehtoisia malleja:

A. Kielisuihkutoiminta toteutetaan henkilöstövaihdoksin päiväkotien välillä, mitä on kokeiltu aiempina vuosina

Etuja: Kielisuihkutoiminnasta ei aiheudu kustannuksia. Kielisuihukun toteuttaa ammattilainen.

Haittoja: Toteutuminen riippuu jokaisena kertana osallisten päiväkotien henkilöstötilanteesta, ja kokemus on osoittanut, että peruuntumisia tapahtuu usein, kun jommastakummasta päiväkodista ei ko. henkilö pääse irrottautumaan. Laatustandardien vaatimat pitkäaikaiset, turvalliset ihmissuhteet häiriintyvät, kun kasvattaja toimii osan työajastaan toisessa päiväkodissa rakenteellisista syistä. Turvallisuuteen ja varhaiskasvatuslain noudattamiseen kasvattajien määrän suhteen liittyvät kysymykset, kun kielisuihukua pitävä henkilö ”sijaistaa” ryhmän tavallista työntekijää, eikä ole paikalla kummassakaan ryhmässä siirtymämatkan aikana.

B. Kielisuihkutoiminta toteutetaan median avulla

Kielisuihkutoimintaan osallistuvat lapset voivat pelata kielipelejä toisella kotimaisella kielellä, katsoa tallenteita toisella kotimaisella kielellä jne. kielisuihkutoiminnan aikana omien kasvattajiensa valvonnassa.

Etuja: Kielisuihkutoiminnasta ei aiheudu (henkilöstö)kustannuksia.

Haittoja: Menetelmä ei ole toiminnallinen eikä tue toisen kielen tuottamista.

C. Kielisuihkutoiminta toteutetaan vapaaehtoisvoimin esim. kouluvaarien ja -mummojen tai tukityöllistettyjen tekijöiden avulla

Etuja: Kielisuihkutoiminnasta ei aiheudu kustannuksia.

Haittoja: Kielisuihku ei toteudu tasavertaisesti jokaisessa yksikössä. Kielisuihukun antaja ei kenties ole ammattilainen, joten laatu ja esim. ryhmänhallinta voi olla epätasainen. Kielisuihukun toteutuminen riippuu halukkaiden il-

moittautumisesta ja sitoutumisesta.

D. Kielisuihku toteutetaan ulkopuolisen ammattilaisen avulla

Jokainen päiväkotitekee tuntiperusteisen työsopimuksen jokaista kielisuihkukukertaa varten ulkopuolisen henkilön avulla. Näin on toimittu joissain päiväkodeissa aiemmin, jolloin kielisuihkua antava henkilö on ollut esim. hoitovapaalla oleva kunnan varhaiskasvatuksen työntekijä.

Etuja: Kielisuihkun toteuttaa ammattilainen. Kielisuihkun toteutuminen ei riipu muiden työntekijöiden paikallaolosta.

Haittoja: Kielisuihkutoiminnasta aiheutuu palkkiokustannuksia. Kielisuihkun toteutuminen on riippuvainen sopivan henkilön löytymisestä.

E. Kaupunkiin perustetaan uusi lastentarhanopettajan toimi, johon rekrytoidaan kielisuihkusta vastaava kaksikielinen lastentarhantarhanopettaja

Kielisuihkutuksesta vastaava lastentarhanopettaja kiertää säännöllisesti jokaisessa suomenkielisessä päiväkodissa (pois lukien kielikyppy), jossa hän antaa kielisuihkua yli 3-vuotiaille lapsille ruotsiksi, ja jokaisessa ruotsinkielisessä päiväkodissa, jossa hän antaa kielisuihkua yli 3-vuotiaille lapsille suomeksi. Mikäli hän antaisi jokaiselle yli 3-vuotiaiden lasten ryhmälle kielisuihkutusta 2 kertaa viikossa 30 minuuttia kerrallaan, hänen työaikansa olisi noin 26 tuntia viikossa ilman taukoja ryhmien välissä esim. siirtymien aikana, lounasta tms.

Etuja: Kielisuihkun toteuttaa ammattilainen. Kielisuihkutoiminta on saman standardin mukaista jokaisessa yksikössä. Kielisuihkun toteutuminen ei riipu muiden työntekijöiden paikallaolosta.

Haittoja: Kielisuihkutoiminnasta aiheutuu henkilöstökustannuksia.

Esittelijä:

Lautakunta päättää, että Kauniaisten varhaiskasvatuksessa kielisuihkutusta toteutetaan 1.1.2016 alkaen seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Kielisuihkutustoimintaan toisella kotimaisella kielellä osallistuvat kaikki ne 3-vuotiaat ja sitä vanhemmat lapset, joiden vanhemmat eivät erikseen ole pyytäneet vapautusta kielisuihkutuksesta.
- Myös monikielisistä perheistä tulevat ja S2- opetusta tarvitsevat lapset osallistuvat kielisuihkutustoimintaan.
- Kielisuihkutuskieltä jo hallitsevat lapset eivät osallistu kielisuihkutukseen.
- Päiväkotien oma henkilökunta puhuu päiväkodissa hoidettaville lapsille vain päiväkodissa käytettävää kieltä, suomea TAI ruotsia, eikä vaihtelee kielten välillä lasten parissa työskennellessään (ns. Grammontin periaate). Kielisuihkutus toteutetaan esimerkiksi ulkopuolisen henkilön tai median avulla, kts. alla.

- Samat periaatteet koskevat sekä kunnallisia päiväkoteja että ostopalvelupäiväkoteja.
- Kielisuihkutusta järjestetään jokaiselle lapselle säännöllisesti 1 – 2 kertaa viikossa 30 – 60 minuuttia kerrallaan.
- Kielisuihkutusta järjestetään ensisijaisesti toiminnallisin menetelmin.
- Ruotsinkielisissä päiväkodeissa noin 60% lapsista ei tarvitse kielisuihkuja kaksikielisen (suomi-ruotsi) taustan takia, mutta suurin osa suomenkielisten päiväkotien ryhmistä olisi syytä jakaa kahteen osaan kielisuihkutoiminnan ajaksi.

Samalla lautakunta päättää, että kielisuihkutusta toteutetaan ensisijaisesti vaihtoehdon D mukaisella tavalla ulkopuolisen asiantuntijan avulla.

Ratkaisu ei edellytä lisärahoitusta.

Päätös:

Lautakunta päätti asiasta päätösesityksen mukaisesti.